# Ahlaki Olgunluk Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ahlaki Olgunluk Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16337

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Ahlaki Olgunluk Ölçe?i, lise ö?rencilerinin ahlaki olgunluk düzeylerini sistematik ve bilimsel yöntemlerle ölçmek amac?yla geli?tirilmi? özgün bir psikolojik araçt?r. Ölçek, **Mustafa ?engün** taraf?ndan 2008 y?l?nda tamamlanan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Temel amac?, ergenlik dönemindeki bireylerin ahlaki muhakeme ve davran??lar?ndaki olgunluk seviyelerini belirlemek ve bu seviyelerin çe?itli ki?isel de?i?kenlerle (cinsiyet, s?n?f düzeyi vb.) ili?kisini incelemektir. Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme format?n? kullanmakta olup, geçerlik ve güvenirlik çal??malar? titizlikle yürütülmü?tür.

Geli?tirme a?amas?nda, ölçe?in yap? geçerlili?ini sa?lamak için **faktör analizi** yönteminden yararlan?lm??; güvenilirli?i için ise test-tekrar-test ve **Cronbach Alpha** katsay?lar? hesaplanm??t?r. Bu çal??ma, Türk psikoloji literatürüne ergenlerde ahlaki geli?imi ölçmeye yönelik önemli bir katk? sa?lamaktad?r.

## Anahtar Kelimeler

Ahlaki Olgunluk, Ahlaki Geli?im, Lise Ö?rencileri, Psikolojik Ölçek Geli?tirme, Faktör Analizi, Güvenirlik, Likert Ölçe?i, Doktora Tezi.

## Yazarlar

Mustafa ?engün

## Amaç

Ahlaki Olgunluk Ölçe?i, **Mustafa ?engün** taraf?ndan 2008 y?l?nda haz?rlanan doktora tezi kapsam?nda, lise ö?rencilerinin ahlaki olgunluk düzeylerini nicel olarak ölçme ihtiyac?na cevap vermek üzere geli?tirilmi?tir. Ölçe?in birincil amac?, ergenlik döneminde bulunan bireylerin ahlaki geli?im seviyelerini tespit etmek ve bu seviyelerdeki farkl?la?may? ortaya koymakt?r.

Tez çal??mas?n?n kapsam? do?rultusunda, ölçek ayn? zamanda ahlaki olgunluk düzeyleri ile ö?rencilerin baz? demografik ve ki?isel de?i?kenleri (örne?in, cinsiyet, s?n?f düzeyi, sosyoekonomik durum, okul türü) aras?ndaki olas? ili?kileri ve farkl?l?klar? sistematik olarak incelemeyi amaçlam??t?r. Bu sayede, e?itim ve rehberlik programlar?n?n ahlaki geli?im ihtiyaçlar?na göre ?ekillendirilmesine bilimsel bir temel sunulmas? hedeflenmi?tir.

## Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçek, psikolojideki temel geli?im kuramlar?ndan yola ç?karak tan?mlanan **Ahlaki Olgunluk** yap?s?n? ölçmektedir. Ahlaki olgunluk, bireyin toplumsal kurallara ve de?erlere uyumunun

ARABPSYCHOLOGY.COM

ötesinde, etik ikilemler kar??s?nda ba??ms?z, tutarl? ve evrensel ilkelere dayal? kararlar verme kapasitesini ifade eder. Bu yap?, genellikle Lawrence Kohlberg'in bili?sel geli?imci ahlak kuram? gibi yakla??mlarla ili?kilidir, ancak ölçe?in spesifik boyutlar? tez çal??mas?nda detayland?r?lm??t?r.

Ölçülen yap?, sadece ahlaki bilgiyi de?il, ayn? zamanda bireyin ahlaki yarg?lama biçimini, ba?kalar?n?n haklar?na sayg?s?n?, sorumluluk bilincini ve sosyal ili?kilerdeki etik tutumunu da kapsamaktad?r. Ölçe?in maddeleri, ö?rencilerin günlük ya?amda kar??la?t?klar? etik durumlar ve toplumsal normlara yönelik tutumlar? üzerinden bu olgunluk seviyesini yans?tacak ?ekilde tasarlanm??t?r.

## Geçerlik

Ahlaki Olgunluk Ölçe?i'nin bilimsel geçerlili?ini sa?lamak ve kontrol etmek amac?yla kapsaml? psikometrik analizler uygulanm??t?r. Bu geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ve tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamay? hedeflemi?tir.

Uygulanan temel geçerlik yöntemleri ?unlard?r:

**Uzman Görü?ü:** Ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? temsil edip etmedi?i ve dilsel uygunlu?u konusunda alan?nda yetkin akademisyen ve uzmanlar?n görü?lerine ba?vurulmu?tur. Bu yöntem, kapsam geçerlili?inin sa?lanmas?nda kritik rol oynam??t?r.

**Faktör Analizi:** Ölçe?in yap? geçerlili?ini saptamak için faktör analizi kullan?lm??t?r. Bu istatistiksel teknik, ölçe?in temelinde yatan teorik boyutlar? (faktörleri) belirlemeye ve maddelerin bu boyutlara ne kadar yüklendi?ini ortaya ç?karmaya yaram??t?r.

**Paralel Testler Yöntemi:** Geli?tirilen ölçe?in sonuçlar?n?n, ayn? yap?y? ölçtü?ü bilinen (veya e?de?er kabul edilen) farkl? bir testin sonuçlar?yla kar??la?t?r?lmas? yoluyla e?zamanl? geçerlilik kan?tlar? sunulmu?tur.

## Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, yani ölçümlerin zamana ve ko?ullara göre tutarl?l??? ve kararl?l???, çe?itli istatistiksel yöntemlerle hesaplanm??t?r. Güvenirlik analizleri, ölçüm hatalar?n?n minimize edildi?ini göstermeyi amaçlam??t?r.

Güvenirlik çal??malar? kapsam?nda kullan?lan ba?l?ca yöntemler ?unlard?r:

**Test-Tekrar-Test Güvenirli?i:** Ölçe?in farkl? zamanlarda ayn? örneklem grubuna uygulanmas?yla elde edilen puanlar aras?ndaki korelasyon incelenmi?tir. Yüksek korelasyon katsay?s?, ölçe?in zaman içinde kararl? sonuçlar verdi?ini göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

**Test-Yar?-Test Güvenirli?i:** Ölçek maddeleri iki e?de?er yar?ya bölünerek bu iki yar?dan al?nan puanlar aras?ndaki tutarl?l?k incelenmi?tir. Bu yöntem, ölçe?in iç tutarl?l???n? de?erlendirmede kullan?lm??t?r.

**Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsay?s?:** Ölçekteki tüm maddelerin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu gösteren iç tutarl?l?k katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek Cronbach Alpha de?eri, maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda homojen oldu?unu i?aret etmektedir.

## Faktör Analizi

Ahlaki Olgunluk Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ve boyutlar?n? belirlemek üzere **faktör analizi** uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in teorik olarak varsay?lan ahlaki olgunluk boyutlar?n? ampirik olarak do?rulamas?n? sa?lam??t?r.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu bir yap?ya m? sahip oldu?unu belirlemede temel dayanak olmu?tur. Analizler sonucunda elde edilen faktör yap?s?, ölçe?in ahlaki olgunluk kavram?n? alt bile?enlere ay?rarak daha derinlemesine bir ölçüm yapma kabiliyetini desteklemi?tir. Bu istatistiksel süreç, ölçe?in nihai formunun olu?turulmas?nda ve gereksiz veya dü?ük yüklenen maddelerin ç?kar?lmas?nda kritik öneme sahiptir.

## Araç

**Test Tipi:** Geli?tirme (Özgün bir doktora tezi çal??mas? kapsam?nda geli?tirilmi?tir.)

**Format:** Ka??t ve kalem testi, öz bildirim ölçe?i.

**Derecelendirme:** 5'li Likert tipi derecelendirme (1 = Hiçbir zaman, 5 = Her zaman).

**Dil Durumu:** Türkçe.

**Popülasyon Grubu:** Ergenler (Lise ö?rencileri).

**Ya? Grubu:** Genellikle 14-18 ya? aral??? (Lise ça??ndaki ö?renciler).

**Popülasyon Detaylar?:** Çal??ma, lise ö?rencilerinin ahlaki olgunluk düzeylerini incelemek üzere gerçekle?tirilmi?tir. Örneklem detaylar? için doktora tezine ba?vurulmal?d?r.

**Test Metodolojisi:** Uygulama, kat?l?mc?lar?n her bir maddeye ne kadar kat?ld?klar?n? veya ne s?kl?kta o davran??? sergilediklerini 5'li bir skalada i?aretlemeleri esas?na dayan?r. Puanlama, genellikle maddelerin toplanmas? yoluyla toplam ahlaki olgunluk puan?n? vermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Anahtar Kelimeler

Ahlak E?itimi, Psikometri, Yap? Geçerlili?i, Geli?im Psikolojisi, Öz Bildirim Ölçe?i, Test-Tekrar-Test, Uzman Görü?ü.

## Yazarlar

**Sorumlu Yazar:** Mustafa ?engün

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Mevcut De?il (Tezde belirtilmemi?tir.)

**Ba?l?l?k E-posta Adresleri:** Mevcut De?il

**Yaz??ma Adresi:** Ondokuz May?s Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (2008 tezi ba?lam?nda).

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, bir **doktora tezi** çal??mas? kapsam?nda geli?tirildi?inden, akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için yazar?n izni gerekebilir. Ticari kullan?m durumlar? ve ücretlendirme bilgisi için yazar ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçe?in geli?tirildi?i ve ilk uygulamas?n?n yap?ld??? y?l **2008**'dir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: ahlaki-olgunluk-olcegi-toad.pdf

## Kaynaklar

?engün, M. (2008). *Lise ö?rencilerinin ahlaki olgunluk düzeylerinin baz? ki?isel de?i?kenler aç?s?ndan incelenmesi* (Doktora tezi). Ondokuz May?s Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

Tezin orijinal kayd?na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

## Ahlaki Olgunluk Ölçe?i Maddeleri

**IMPORTANT:** The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way. (Scale items were not provided in the source content and must be marked as missing.)

Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Ölçek maddelerine ula?mak için yukar?da belirtilen doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM